

Praatkruid

Informatieblad van IVN Veldhoven Eindhoven Vessem

Lente 2026

ivn natuur
educatie

IVN Veldhoven Eindhoven Vessem

IVN Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid is een landelijke vereniging met plaatselijke afdelingen. IVN Veldhoven Eindhoven Vessem is zo'n afdeling met als werkgebied de gemeenten Veldhoven, Eindhoven en een deel van de gemeente Eersel (de kernen Vessem, Knegsel en Wintelre).

De afdeling is ontstaan door samenvoeging van IVN Veldhoven-Vessem en IVN Eindhoven in 2013 en heeft ca. 380 leden. Ons doel is om met onze activiteiten belangstelling te wekken voor natuur en milieu. Bovendien willen we de kennis bij het publiek hierover vergroten. Met diverse activiteiten zorgen wij voor bescherming en ontwikkeling van de natuur in ons werkgebied.

Bestuur

Voorzitter	Jos de Bruijn	06-37323770	jos.bruijn@kpnmail.nl
Secretaris	Lisette Broeken	06-23455723	secretariaat.ivnvev@gmail.com
Penningmeester	Henk Baeten	06-51799175	henkbaeten.ivnvev@gmail.com
Ledenadministratie	Henk Baeten	06-51799175	henkbaeten.ivnvev@gmail.com
Leden	Claudia Stoldt	06-41917390	claudia@detuinfluitier.com
	Jan Koopsen	06-20156561	jankoopsen.ivnvev@gmail.com

Werkgroepen

L&M Eindhoven	Jos de Bruijn	0637323770	jos.bruijn@kpnmail.nl
L&M Veldhoven/Vessem	Gerard Lijten	0620771867	gerard.lijten@planet.nl
Wandel- en fietsroutes	Rien de Schipper	0651579996	rien.de.schipper@gmail.com
Cursussen	Jannie Landa	0651403216	jannielanda1@gmail.com
Vogels	Heine van Maar	0652794217	heine.vanmaar@planet.nl
Water	Etje Hendrixx	0622886128	etjehendrixx@gmail.com
Vlindertuin	Lea Seuntjens	0610912511	leaseuntjens@gmail.com
Documentatiecentrum	Harrie Kessler	0402532079	hpekessler@gmail.com
Jeugd IVN	Heine van Maar	0652794217	heine.vanmaar@planet.nl
	Elly Fuchs	0610915141	elly.fuchs@gmail.com
Scholenwerk	Marian Kessler	0402532079	kesselmj@gmail.com
Wandelingen	Veronique Mogendorff		ivn@rijniers.nl
Planten	Eugenie Verstegen		eugenie.verstegen@gmail.com
Vleermuizen	Gerard Lijten	0620771867	gerard.lijten@planet.nl
KLE	Cor van Leeuwen	0639739572	corvanleeuwen.ivnvev@gmail.com
Kinderdoe	Petra van Leeuwen	0402114070	petravleeuwen@upcmail.nl
Kinderfeestjes	Etje Hendrixx	0622886128	etjehendrixx@gmail.com
Insecten	Wil Janssen	0653650513	wil@wjmjanssen.nl
Beheer D'n Aard	Gerard Lijten	0620771867	gerard.lijten@planet.nl
Beheer website	Jan Koopsen	0620156561	jankoopsen.ivnvev@gmail.com
Nieuwsbrief	Jan Koopsen	0620156561	jankoopsen.ivnvev@gmail.com
Praatkruid	Etje Hendrixx		etjehendrixx@gmail.com

Lidmaatschap

Het lidmaatschap kost per jaar € 24,00. Huisleden (andere gezinsleden die op hetzelfde adres wonen) betalen jaarlijks € 5,-. Als (huis)lid krijgt u korting bij onze cursussen en kunt u deelnemen aan alle ledenactiviteiten.

Jeugdleden betalen € 35,00 per jaar. Scholen betalen een vaste contributie van € 40,00 per jaar.

Bankrek.nr. NL79 TRIO 0320 8657 89 t.n.v. IVN Veldhoven Eindhoven Vessem.

D'n Aard

Ariespad 5, 5503 EZ Veldhoven 040-2549279

Beheer, onderhoud, reserveringen: Gerard Lijten

0620771867 of ivn.vev@gmail.com

Praatkruid

IVN Veldhoven Eindhoven Vessem - Lente 2026

Een challenge en een monument

De groene organisaties in Eindhoven (Trefpunt Groen EHV, Het Wasven, Stichting Stadsnatuur, KNNV en IVN VEV) hebben het idee opgepakt om dit jaar een **City Nature Challenge** te gaan organiseren. Dat is een activiteit om burgers te betrekken bij de natuur en is ooit begonnen als een wedstrijd tussen Los Angeles en San Francisco in de USA. De laatste jaren zijn steeds meer steden dit gaan doen. Vorig jaar in ons land Amsterdam.

Het is de bedoeling om in een vastgestelde periode van vijf dagen zoveel mogelijk naar buiten te gaan in je stad en alle waarnemingen van wilde planten en van beestjes te noteren. Dit gaat dan allemaal naar Waarneming.nl en leidt uiteindelijk tot enig inzicht in de biodiversiteit in de stad. De bedoeling is om dit bij succes elk jaar te gaan herhalen. Wij hopen dat het zal groeien. Er komt nog een uitgebreid informatieplan waarin ook het 'hoe' zal worden uitgelegd maar houdt alvast in de periode van 24 tot 28 april ruimte in jullie agenda's. Aan onze gidsen en werkgroep leden vraag ik om ook mee te doen en om hun vrienden, burens en kennissen hiervoor te enthousiasmeren.

Iets heel anders wat het bestuur ook bezighoudt. De Gemeente Veldhoven heeft aangekondigd het pand van D'n Aard te willen benoemen tot **Gemeentelijk Monument**. Het pand heeft cultuurhistorische waarde omdat het een tijdsbeeld vertegenwoordigt, esthetische waarde heeft en beschouwd wordt als een voor hem typerend werk van de architect Reinier Tybout. Wij hebben hiertegen geen principiële bezwaren, maar als bestuur zijn wij wel in contact met de Gemeente getreden hierover waarbij het onze insteek is om te voorkomen dat wij geconfronteerd worden met onverwachte uitgaven aan het pand. Wordt ongetwijfeld vervolgd.

Zoals altijd: lekker naar buiten, het voorjaar komt eraan!
Jos de Bruijn

Inhoud

- 4 Vogels kijken
Boeken inleveren
- 5 Wandeltip: Kettingdijk en
Kempbroek
- 6 Hoe het begon
- 8 Aziatische hoornaar
Activiteiten
- 9 Open dag
Rood in de natuur
- 10 KLE in de Dommelbeemden
- 11 Wielewaal
- 12 Wilde bijen
- 14 In memoriam: André Rutjens
Tweede kans tuinplanten
- 15 Kappen met ouders
- 16 Het plezier van bomen lezen

Voorpagina

Boompieper Foto: Gerard Lijten
Hommel Foto: Jawi Geurts

Foto voorwoord

Ooievaar Foto: Jawi Geurts

Colofon

Redactie: Etje Hendriks
etjehendriks@gmail.com

Praatkruid Zomer 2026 verschijnt
half juni 2026.

Graag de kopij inleveren voor 15
mei 2026

Mooie foto's zijn altijd welkom!!!

Vogels kijken

HEINE VAN MAAR, COÖRDINATOR VOGELWERKGROEP

Je bent lid van het IVN. Dan heb je iets met natuur en met wandelen denk ik. Buiten lopen en de wind ervaren, naar het landschap kijken of de geur van dennenhout opsnuiven. Misschien heb je wel iets van de onderzoeker die eigenlijk wel wat meer zou willen weten van wat er buiten leeft. Planten, kikkers, en misschien ook meer van wat er rondvliegt.

Je zou een vogelwandeling uit kunnen proberen. Samen in een klein groepje van zo'n 7 natuurliefhebbers van verschillende leeftijd gaan we iedere 2 weken op stap in de regio. Het woord vogelwandeling kan twee dingen betekenen. Soms komen er weinig vogels voorbij, dan is het meer een wandeling in een mooi natuurgebied, soms zien we veel en dan is de aandacht meer op het leren zien en luisteren gericht en komen we nauwelijks vooruit. Somsige regelmatige deelnemers worden vogelaars, maar anderen vinden het wel prima en genieten van de wandelingen in de natuur met vogels als mooie illustratie. Er hoeft dus niets bij de vogelwandelingen.

Is je interesse gewekt?

In de Nieuwsbrief staan de data vermeld. Het is steeds 's ochtends tussen 9 en 12 uur, door de week of ook wel eens op zaterdagmorgen. Als je jouw mailadres aan me doorstuurt, dan zorgen we voor een uitnodiging voor de volgende wandelingen. In de uitnodiging die je een paar dagen vooraf krijgt, staat waar we naar toe gaan en of we er samen met de auto naar toe gaan of dat het dichtbij is en je zelfstandig kunt komen. Je kunt je opgeven als je meegaat. We doen dit afwisselend met 3 gidsen, Jan Koopsen, Gerard Lijten en ikzelf. Voorbeelden van gebieden die we kunnen bezoeken: Eckart, de Klotputten, Gijzenrooi, Bokt, Collse Zeggen in Eindhoven, Dommeldal in Veldhoven, maar ook de Valkenswaardse Visvijvers, de Strabrechtseheide of Landschotse heide, de visvijvers van de Maaij, de Plateaux enz. Er is zoveel moois te zien in onze omgeving.

Als je twijfelt, probeer het eens uit!

Lambert, Joost en Leonhard op zoek naar vogels Foto: Gerard Lijten

Koekoek Foto: Gerard Lijten

Boeken inleveren!

Evenals de voorgaande jaren heeft de werkgroep de bibliotheek gecontroleerd op de aanwezigheid van de in ons bestand opgenomen boeken. Helaas zijn ook dit jaar weer 4 uitgeleende boeken niet teruggebracht en ze zijn ook niet op de uitleenlijst geschreven.

Het zijn de volgende boeken:

B 1 A 38 Veldgids Diersporen.

B 1 A 60 Onbekommerd.

B 1 C 1 Handleiding voor het determineren van reptielen in Nederland.

B 2 A 16 Knoppentabel.

Willen diegenen, die een van deze boeken in hun bezit hebben deze alsnog terugbrengen.

Boeken mogen in principe niet langer dan drie maanden geleend worden.

Verder hebben we een aantal nieuwe boeken, werkstukken en andere documenten in de bibliotheek opgenomen.

Boeken met een groene punt op de rug mogen niet meegenomen worden. Wil je een boek lenen, vul dan de uitleenlijst in, die aan het boekenrek hangt.

Met ingang van 2026 zal Cees van der Leeuw het coördinatorschap overnemen.

Cees van der Leeuw en Harrie Kessler (coördinator).

Wandeltip: Kettingdijk en Kempenbroek

HEINE VAN MAAR

Het Kempenbroek wordt steeds bekender. Het is een groot gebied, vergelijkbaar met de Mortelen met een afwisseling van landbouw en natuur. Het Kempenbroek ligt in Noord-Brabant, in Limburg en voor het grootste deel in België. De kaart van de wandeling komt uit het blad van Natuurmonumenten in 2025. De beschrijving heb ik er bij gemaakt.

De start is parkeerplaats Smeethof aan de Weerterweg in Bocholt in België bij een wit huis ten zuiden van de weg. Je kunt ervoor kiezen de helft van de route te doen. De doorsteek is via de Weerterweg en in Nederland de Bocholterweg.

Vanaf de parkeerplaats ga je in zuidelijke richting de Smeethofweg in. Volg deze bij de bocht naar links. Loop dan naar rechts langs de Oude Lossing. Ga dan links over de brug op de Napoleonsdijk. Bij een kruising van paden links. Snel nadat het pad een bocht heeft gemaakt ga je een klein paadje naar links in en vervolgens het eerste pad rechts. Dan het pad naar links dat rechthoekig loopt. Je komt op de verharde **Pruiskesweg**. Volg deze weg enige tijd, ga niet door het hekje rechtdoor. Waar de weg een waterloop kruist kun je als optie een modderig zandpad in naar links. Je loopt langs de **Oude Raam**. Het gaat langs het ruige moerasbos en komt na een tijd uit op de Bocholterweg. Op de kaart staat dit stuk in bruin aangegeven. Mag dit niet of heb je geen zin in een slecht pad, dan doorlopen op de Pruiskesweg en het volgende pad links.

Volg de Raam totaan de Bocholterweg en ga links. Ga na een tijd rechts de lange rechte Kettingdijk in. Neem na boerderij de Kettingdijk het eerste pad naar links, over de brug naar rechts langs het water en links een recht pad langs het moeras. Aan het einde links langs de Veldhou-

Grote grazers worden ingezet in het natuurbeheer Foto: Heine van Maar

werbeek. Steek de beek over en loop naar het zuiden. Einde links en dan weer rechts. Volg dit slingerende pad lange tijd totdat je bij de parkeerplaats terug bent. De wandeling is heel afwisselend en voert langs veel kleine waterlopen, door moeras en door bossen en landerijen. Het is een laaggelegen gebied met veel beekjes, het Wijfelterbroek, als onderdeel van het veel grotere Kempenbroek. Bij dit gebied hoort ook de natuur bij het Ringselven in Budel. Natuurmonumenten en ook ARK rewilding hebben veel landbouwgrond aangekocht en omgezet in ruige natuur, waar wilde grazers hun gang kunnen gaan. Als je de hele wandeling doet is het ongeveer 10 km. Geniet van dit mooie en heel onbekende gebied.

Foto: Heine van Maar

Hoe het begon

JOHAN VAN ZIJLL LANGHOUT, JAN DANKERS, JOSÉ VAN LIESHOUT EN ETJE HENDRIKX

Monument

Af en toe gaan er stemmen op om het gebouw drastisch te moderniseren en daar zou ook een naamsverandering van de zalen bij horen. Vooral bij de leden van het voormalige IVN Veldhoven Vessem roept dat weerstand op. Gedurende de afgelopen twee jaar is er veel gepraat over ons gebouw d'n Aard.

Vooral nieuwkomers vinden het een beetje ouderwets, niet meer van deze tijd. Ook de namen van de ruimtes roepen vraagtekens op. Begrijpelijk, omdat de geschiedenis doorverteld dient te worden anders verdampt die langzaam met de tijd.

Nu we in gesprek zijn met de gemeente over de status van d'n Aard als monument, leek het ons een goed idee om iets van deze geschiedenis en achtergronden door te vertellen aan de leden, die hier nog niets van weten.

Er is veel aangepast en duidelijk verbeterd. De zalen zien er fantastisch uit. De buitenkant is ook opgeknapt maar blijft een authentiek Ichtuskerkje. Kortom d'n Aard blijft d'n Aard!!!

Alle namen hebben een historische achtergrond

D'n Aard: de naam van ons gebouw drukt geborgenheid, eigenheid uit. Je voelt je er thuis omdat je er mensen ontmoet die dezelfde gedachten en idealen hebben als jijzelf

Jan van de Werf zaal: de grote zaal is niet zomaar naar iemand genoemd. Jan was een van de oprichters en de eerste voorzitter van de afdeling IVN Veldhoven Vessem.

Later is hier IVN Eindhoven bij gekomen en is de naam aangepast in IVN Veldhoven Eindhoven Vessem

Haagwinde: de vergaderzaal links in het gebouw is vernoemd naar de plant die het eerste logo van IVN Veldhoven Vessem sierde.

Kerkuil: de kleine vergaderzaal rechts herinnert ons eraan dat het gebouw een voormalig kerkje was.

Jo van Dun vlindertuin: Jo van Dun was de initiatiefne-

Kerkuil Foto: © Pixabay - LoneWombatMedia

Jo van Dun in 'zijn' vlindertuin Foto: José van Lieshout

mer en ontwerper van de tuin rondom het gebouw. Daarom is de tuin naar hem vernoemd.

Johan heeft mooie herinneringen

Etje vroeg mij een stukje te schrijven over het prille begin van onze IVN-afdeling.

Zij kreeg van verschillende kanten de vraag: wie was Jan van de Werf, wie was Jo van Dun, enz.

Dus kwam ze bij mij, omdat ik (Johan van Zijll Langhout) samen met Jan van de Werf met het IVN in Veldhoven ben begonnen.

Terug naar 1977. Jan van de Werf en ik rijden terug naar Veldhoven na een excursie van IVN Eindhoven. Ik vraag Jan of er in Veldhoven ook een IVN-afdeling is. Hij weet dat de afdeling op

31-12-1975 is opgeheven wegens onvoldoende belangstelling. Sonja Vinkenborg was daar een van de natuurgidsen. We besluiten een doorstart te maken met behulp van IVN Eindhoven en noemen ons: "**Natuurgroep Veldhoven.**"

Jan wordt voorzitter en ik secretaris.

Op 23-08-1977 vindt de oprichting onder grote belangstelling plaats. Ons doel is om later een zelfstandige afdeling te worden. We vestigen ons in Museum 't Oude Slot en gaan minstens 4 excursies houden per jaar, zoeken contact met de scholen, werken samen met de Plantsoenendienst en de Vogelwerkgroep. Het idee is om ook natuurpleinen aan te leggen en daarbij gehandicapten niet te

In ons eerste logo staat de haagwinde Foto: Johan van Zijll Langhout

vergeten.

We krijgen hulp van onze adviseurs: Jacques van Kessel, Wim Jacobs, Frank Neijts.

Leden van het eerste uur zijn: Rob Aarts, Marjolein van Hofwegen, Kees Govaarts, Henk Beumer en Gerard van Amsterdam.

Enthousiast gaat Natuurgroep Veldhoven van start. Excursies, puzzeltochten, natuurspaden aanleggen en veel aandacht voor de jeugd. Maar we willen meer. Daarom starten we met een Schoolgidsencursus, geleid door onze Natuurgidsen die hun kennis hebben verkregen in Eindhoven, Waalre en Bergeijk.

Het opzetten van een Schoolgidsencursus en het benaderen van de scholen was een gouden greep.

De groep groeit en we besluiten na 2 jaar zelfstandig te worden en IVN-Veldhoven-Vessem op te richten met 80 leden. **Het is 17 mei 1981.** Jan van de Werf plant een notenboom bij Museum 't Oude Slot.

Nog wat namen en feiten:

Scholenwerk: door het organiseren van schoolgidsencursussen bereiken we veel scholen. Elke school heeft een enthousiaste leerkracht, die de contactpersoon is met het IVN en de eigen schoolgidsen aan stuurt. Elk jaar wordt er een voor- en najaar project bedacht, voor de onderbouw en voor de bovenbouw van de 10 basisscholen. Dankzij de bereidwillige rijmoeders worden de kinderen naar de excursieterreinen in de omgeving gebracht.

In 1980 heeft de Natuurgroep 61 leden, waaronder 32 schoolgidsen.

Het embleem van IVN Veldhoven-Vessem wordt de **Haagwinde** (ontwerp van Rein Kieviet

Veel tentoonstellingen worden opgebouwd in 't Slot met hulp van de Plantenman Jo van Dun, die veel wilde planten meeneemt uit eigen tuin, manusje van alles Jan van Kleef, de onderwijzers Hetty Fokkens, (vertrokken), Jan Dankers, (vertrokken), en Johan van Zijll Langhout (bedenker van veel scholenprojecten, nu 81 jaar en op de achtergrond actief). Het scholenwerk is overgenomen door Marian Kesseler.

Om de paar jaar wordt een **natuurgidsencursus** opgezet, waardoor we veel mensen hebben om excursies te organiseren. De voorzitter Rein Kieviet, de allesweter Wim Jacobs, de mossenman Henk Beumer, de technicus Tjitte Bakker, de cursusleider Piet Vermeulen en vele anderen.

Jan Dankers over d'n Aard

Ook Jan heeft veel herinneringen aan Jan van de Werf: 'Persoonlijk kon ik ook goed met Jan overweg. Ik herinner mij de bezichtiging van "Huisje Weltevreden" bij de kinderboerderij in 't Look. De gemeente had bedacht dat dit wel een leuk nieuw onderkomen voor het IVN zou zijn, want we moesten het schooltje bij 't Oude Slot verlaten. Op een zaterdagmorgen in de herfst van 1990 werd er een bezichtiging georganiseerd voor het bestuur en een aantal geïnteresseerde leden. Ik heb toen Jan van der Werf met de auto thuis opgehaald. Hij was terminaal, maar wilde perse mee om te kijken en met zijn bouwkundige achtergrond advies te geven.

Jan van de Werf was de eerste voorzitter van IVN Veldhoven Vessem. De grote zaal in d'n Aard is naar hem vernoemd. Foto: Johan van Zijll

Op de terugweg vroeg ik hem wat hij ervan vond.

"Niet doen", zei Jan, "de vloer zit vol asbest, het is een houten keet waar je eindeloos onderhoud aan hebt en bovendien: geen IVN-vrouw komt hier 's avonds in het donker naar toe."

Helder dus. We hebben het aanbod van de gemeente afgewezen en kort daarna kwam de Ichtuskerk beschikbaar.

Die kans hebben we met beide handen aangegrepen.

Helaas heeft Jan de ingebruikname van D'n Aard niet meer mogen meemaken.

Maar zijn geest hangt er nog en zijn verdiensten zijn terecht geëerd met de naamgeving van de grote zaal.

Niet aankomen! Wel aan de fysieke ruimte. Verduurzaam, verbouw, herinricht naar believen.

Maar laat de naam intact.'

Reflectie van Etje:

Ik heb 18 jaar in het bestuur van IVN Veldhoven Vessem en later IVN Veldhoven Eindhoven Vessem mogen zitten, waarvan 10 jaar als voorzitter. Het heeft mij veel goeds gebracht. Ik heb veel mooie mensen mogen ontmoeten in d'n Aard. Het is voor mij en met mij vele andere leden een tweede thuis geworden. Een plaats waar je gelijkgestemden ontmoet, plannetjes maakt om samen onze idealen uit te dragen. Idealen die er bij de oprichters van onze vereniging ook al waren en na al die jaren nog steeds zeer actueel zijn.

Oude namen herinneren ons aan alle inspanningen die in het verleden zijn gedaan, om onze vereniging te maken tot wat het nu is: een moderne bloeiende natuurvereniging die nauw samenwerkt met gemeenten, scholen en veel doet voor publiek.

d'n Aard blijft d'n Aard en wordt gemaakt door zijn leden met in de namen de reflectie naar onze geschiedenis.

Aziatische hoornaar

ANKIE SLAATS, IMKER EN MOESTUINIER

Ik ben imker en moestuinier, beide in verenigingsverband. In Veldhoven ben ik lid van Bijenhoudersvereniging St. Ambrosius Veldhoven. Afgelopen zomer en herfst werden mijn bijenkasten dagelijks door tientallen Aziatische hoornaars aangevallen, deze wespensoort vangt de bijen in de vlucht. Het is inmiddels bekend dat ongeveer 1/3 van de prooi van de Aziatische hoornaar de honingbij is, 2/3 zijn andere insecten. De Aziatische hoornaar heeft nageenog geen natuurlijke vijanden. Als je beseft dat één hoornaar honderden insecten per dag vangt en er duizenden in een nest zitten en die nesten alleen maar toenemen, zullen we iets moeten doen om onze biodiversiteit te beschermen. Immers, zonder insecten zal de vogelstand ook gaan afnemen en zonder bestuivers geen gewassen.

Werkgroep in Veldhoven

Nu ben ik bezig om werkgroepen bestaande uit vrijwilligers op te richten in Veldhoven. We hebben veel vrijwilligers nodig om o.a. met lokpotten de koninginnen van de Aziatische hoornaar te vangen, dat kan van maart tot juni. Daarna gaan we met de zgn. wiekpotmethode en het zenderen van de Aziatische hoornaar op zoek naar de nesten. Die zijn moeilijk te vinden, ze zitten hoog in de bomen en zijn nauwelijks zichtbaar boven het bladerdak. Ik heb inmiddels al een samenwerking met de gemeente Veldhoven, maar we hebben nog veel vrijwilligers nodig die willen helpen.

Wilt u helpen onze biodiversiteit te beschermen, meldt u zich dan aan met een bericht naar dit e-mailadres: **AH-Veldhoven@gmail.com** of een telefoontje naar 06-41588738. Graag ontvang ik uw naam, woonadres, e-mailadres en telefoonnummer.

De Aziatische hoornaar herkennen

Oranje kop, zwart borststuk, achterlijf overwegend zwart met geel-oranje segment, zwarte poten met gele uiteinden

Aziatische hoornaar Foto: Frank Willems

Activiteiten

VERONIQUE MOGENDORFF

Kijk vooraf op de website. van IVN VEV. Mogelijk is er iets veranderd aan de datum, de locatie of anderzijds.

Zondag 15 maart, 10:00-12:00 uur

Wandeling bij het Grootmeer met thema “amfibieën”
Start: parkeerplaats Grootmeer aan de Merenweg in Wintelre

Zaterdag 21 maart, 14:00-15:30 uur

Wandeling op landgoed De Grote Beek
Start: parkeerplaats P4 via ingang Boschdijk in Eindhoven

Zondag 29 maart, 10:00-12:00 uur

Wandeling door de Genneper Parken
Start: Genneper watermolen, Genneperweg 145 in Eindhoven

Zondag 12 april, 10:00-12:00 uur

Wandeling om de Vlasroot visvijver
Start: Visvijver Vlasroot in Veldhoven

Zondag 3 mei, 11:00-13:00 uur

Wandeling bij Ecopark Acht
Start: speeltuintje Bert Kemplaan

Zaterdag 9 mei, 10:00-12:00 uur

Workshop in Park Meerland met thema “oeverzwaluw-wand”
Start: Mrs. Park, Waterfront 402 in Eindhoven

Zondag 31 mei, 10:00-12:00 uur

Wandeling geschikt voor rolstoel- rollator- en scootmobiel gebruikers op landgoed de Wielewaal
Start: ingang Elburglaan 12

Blauwe reiger in het ecopark Foto: Michiel Louwe

Open dag 5 juli

LENY WESTEIJN

Open middag 5 juli met stands en plantenbeurs

Het duurt nog even, maar op zondagmiddag 5 juli organiseren de vrijwilligers van de Vlindertuin weer hun jaarlijkse 'Open middag'. We laten u dan graag zien welke planten, struiken en bomen belangrijk zijn voor vlinders en insecten. Net als in 2025 kunnen ook andere IVN - werkgroepen zich aan het publiek presenteren met een infotafel, stand of presentatie.

Planten-(ruil)beurs

De Vlindertuin is in de zomer op z'n mooist. Meestal hebben we tegen die tijd ook wat planten over; zowel uit de Vlindertuin, als uit onze eigen privé-tuinen. We horen dat ook andere IVN-leden en tuinliefhebbers dan stekjes en planten over hebben en dat zij daar graag anderen blij mee willen maken. Dit bracht ons op het idee om op de 'Open middag' een planten(-ruil)beurs te houden. Dus gooi uw overbodige stekjes en planten niet weg, maar neem ze op 5 juli mee naar de Vlindertuin!

Er zijn ook planten en stekjes voor een klein prijsje te koop.

Meer informatie, stand reserveren

Wilt u meer weten over de tuin of ons helpen, kom dan op een maandagmorgen 'op de koffie' in de Vlindertuin, Ariespad 5 in Veldhoven.

Een stand of tafel op de 'Open middag', kunt u aanvragen bij leaseuntjens@gmail.com

Natuurmuseum van Diede

In de Kerkuil zal een deel van het Natuurmuseum van Diede te zien zijn. Diede is lid van het jeugd IVN. Daarnaast is hij verwoed verzamelaar van alles wat met natuur te maken heeft (Zie Praatkruid winter 2025-2026)

Foto: José van Lieshout

Foto: Riekie van de Ven

Rood in de natuur

JOSE VAN LIESHOUT EN RIEKIE VAN DE VEN

Ook dit jaar willen we weer mooie foto's presenteren tijdens de open dag van de vlindertuin op 5 juli 2026.

De bezoekers zijn weer de jury-leden en mogen de mooiste foto met het thema " ROOD IN DE NATUUR " kiezen. Dus heb je een mooie foto waarin rood in de natuur een rol speelt of ga je die nog voor die tijd maken, doe dan mee. Formaat van de foto 20x30cm , Misschien ben jij de winnaar en mag jouw foto op het bord in de hal prijken.

Heb je nog vragen hierover, neem dan contact op met; Jose van Lieshout of Riekie van de Ven.

Vliegenzwam Foto: Etje Hendrikx

KLE in de Dommelbeemden

YVONNE KRAMER

Wilgen knotten

Vanaf oktober 2025 kon de KLE eindelijk weer in de fraaie Dommelbeemden werken; dat was de afgelopen drie jaar niet mogelijk vanwege de wateroverlast. We begonnen met wilgen knotten in twee van de houtwallen: telkens twee wilgen onaangeroerd laten en één wilg knotten. De onaangeroerde wilgen zijn belangrijk voor bijvoorbeeld wilde bijen (stuifmeel van de bloeiende katjes), en vleermuizen (navigatie op de toppen van de bomen).

Wilgen knotten in de Dommelbeemden is in de vroege herfst altijd extra gezellig omdat we dan gezelschap krijgen van de jonge koeien die de grote weide rond de houtwallen tot hun beschikking hebben. Ze hebben altijd snel door dat er reuring is en komen dan nieuwsgierig een kijkje nemen. Ze staan ons heerlijk in de weg en maken er een mooie bende van; de takken die wij netjes bij elkaar in de wei leggen zodat Natuurmonumenten ze makkelijk kan opruimen, trekken ze uit elkaar om van de sappige twijgjes te kunnen snoepen.

Nieuwsgierige jonge koeien komen kijken en eten van de sappige wilgentakjes Foto: Yvonne Kramer

Houtsingel uitdunnen

Nadat we in de houtwallen klaar waren, konden we aan de slag in de houtsingel, ook in de Dommelbeemden. Ook dat perceel is van Natuurmonumenten en de beheerder gaf ons het vertrouwen een beheeropdracht uit te voeren: de houtwal uitdunnen terwijl er variatie in soorten blijft. Dat is wel een verschil met andere opdrachten waar we door professionals gebleste bomen omzagen en opruimen. Er werd dus door een aantal KLE-ers in de houtwal rondgelopen, naar boven getuurd, essen, elzen en eiken geïdentificeerd, hier en daar geblest; en het zagen begon. Maar al snel sloeg de twijfel toe. We blesten de bomen die we nog om durfden te zagen, terwijl een heel aantal dikkere bomen jaren geleden geblest waren door Natuurmonumenten zelf.

Grote bomen ringen

Na een weekje kauwen op dit probleem ging er een lampje branden bij een van de KLE-ers: die dikkere bomen zouden we kunnen ringen. Dan zaag je op twee plekken een ring in de boom, ongeveer 2 cm diep en 30 cm boven elkaar, en daartussen 'schil' je de bast en het cambium weg. De boom sterft dan langzaam van de honger, dus het is niet een heel vriendelijke methode. De dode bomen blijven nog lang overeind staan en zijn dan heel belangrijk voor schimmels, insecten, en vogels (holenbroeders); en dat zijn andere levensvormen dan die van liggend dood hout leven. Uiteindelijk vallen de dode bomen om, maar omdat er geen wandelpad door de houtwal loopt, zou dat misschien wel aanvaardbaar zijn. De beheerder van Natuurmonumenten was enthousiast, en we zijn aan de slag gegaan met ringen. Het beste gereedschap voor het schillen van de bast en het cambium bleek een spade te zijn; het blad van de spade staat precies onder de goede hoek. Buiten deze bomen, waren er nog genoeg bomen en struiken om te zagen. We hebben dus flink gedund en zijn benieuwd naar de effecten van het extra licht op de bodem in de houtsingel. We verwachten meer ontwikkeling van de struikenlaag en de kruidlaag, en het uitlopen van de nieuwe stronken. Verder zijn we heel benieuwd naar de geringde bomen. Als we niet diep genoeg hebben geringd, dan herstelt de boom de wond vanuit de overgebleven bast. Dus het is interessant om de komende zomers te kijken naar het resultaat van het ringen, en ervan te leren.

Ringen van grote bomen Foto: Cor van Leeuwen

Wielewaal

RIEN DE SCHIPPER

Na 110 jaar nu geopend voor publiek

Het gebeurt niet vaak, zeg maar nooit, dat er van de een op de andere dag een volwassen park wordt geopend. Maar dat is nu toch het geval in onze buurgemeente Eindhoven. Het landgoed Wielewaal, dat meer dan 90 jaar in het bezit is geweest van de familie Philips, was tot voor kort hermetisch gesloten. Maar nu mag iedereen er een kijkje gaan nemen.

In het voorjaar van 2022 heeft de gemeente Eindhoven het landgoed aangekocht, met als doel het gedeeltelijk open te stellen voor publiek. Daarvoor waren de poorten ruim 110 jaar gesloten.

Als we nog verder terug in de tijd gaan, in de 19e eeuw was dit hele gebied een grote natte heide met vennen. Dat veranderde toen de heide werd ontgonnen en er een productiebos werd aangelegd. Dat was rond het jaar 1900. Toen werden er bomen aangeplant voor de houtkap. De afgelopen 2 jaar is hard gewerkt aan het beheer van de natuur op het landgoed. Dat beheer is erop gericht om bezoekers veilig toe te laten, maar vooral ook om het landgoed gezond te houden en de planten- en diersoorten te laten toenemen. De komende jaren zullen er nog veel werkzaamheden zijn, want het onderhoud van het landgoed als geheel is tientallen jaren verwaarloosd. Dat biedt ook de kans om te vernieuwen met vergroting van de biodiversiteit als doel. Tegelijkertijd is het wel de bedoeling om de historie op het landgoed te behouden en zichtbaar te laten zijn. Dus de exoten die in het verleden zijn geplant, mogen hun plaatsje houden.

Landschapskamers

Toen Anton Philips het landgoed aankocht, waren er alleen dennenbomen, keurig in vakken aangeplant. Alleen bij het vennetje, midden op het terrein, brak het licht door en viel de zon tot op de grond. Anton vroeg tuinarchitect Tersteeg in 1917 om van dit bos een aantrekkelijk en gastvrij landgoed te maken. Tersteeg maakt een plan en gaf aan waar delen van het productiebos gekapt moest worden. Zo ontstonden er open plekken: ruimtes die als 'kamers' in het landschap werden ingericht. Deze tuinkamers zijn nu nog goed terug te vinden op het landgoed, allemaal in eigen stijl. De komende jaren wordt gewerkt om ze in de oude staat te laten terugkeren. In Eindhoven heeft Tersteeg nog op veel meer plaatsen gewerkt. Zo zijn de tuin aanleg van Eckartdal, het Eindhovense Stadswandelpark en het Philips de Jongh Wandelpark eveneens van zijn hand.

Arboretum

Eén van die open ruimtes is het arboretum. Dat is een verzameling bomen in een parkachtige opzet. Wat bijzonder is voor die tijd, is de aanwezigheid van twee

moeraseden. Dat was destijds een echte noviteit. Verder staan er fraaie linden. Er zijn ook bijzondere soorten, zoals een grote catalpa, een magnolia en natuurlijk de sequoia (mammoetboom). Zo'n boom was vroeger bijna onmisbaar bij een groot landhuis als een statussymbool. Richting de Oirschotsedijk treffen we dan nog het pinetum aan. Eenzelfde opzet als een arboretum, maar dan alleen met naaldbomen.

Azalealaantje

Erg leuk is het azalealaantje. Dit is een bijzonder stukje van het landgoed, met misschien wel veertig verschillende soorten azalea's. In het voorjaar kleurt het hier uitbundig in allerlei tinten. Een leuk detail is dat dit plekje verbonden is met Frits Philips. De overlevering vertelt dat hij hier op een bankje zijn krantje las en een kop thee dronk. Natuurlijk is ook het landhuis het bezichtigen waard. Binnenkort ook vanbinnen, want het landhuis is nu vrij voor een nieuwe bestemming. Er komen een luxe restaurant, een bistro en een boetiek hotel. De wijnkelder gaat benut worden voor bijeenkomsten.

IVN heeft in samenwerking met de gemeente Eindhoven een rondwandeling uitgezet over het landgoed. Alle belangrijke wetenswaardigheden over beplanting en gebouwen komen aan bod. Deze wandeling staat in de IVN Natuurroutes app: 'Lichtbos Vibes'

In 1913 zag Anton Philips in Amerika een houten blokhut. Hij vroeg een architect om zo'n hut bij het ven te ontwerpen. De 'Hut van Oom Ton' werd gemaakt van hout van het landgoed. De hut brandde in de jaren dertig af, maar werd herbouwd en is nog steeds bewoond. Als de huidige bewoner verhuist, is het plan om er een theehuis met terras van te maken.

Destijds werd het landgoed gebruikt als buitenverblijf door de familie Philips. Het ven was een plek om te zwemmen compleet met duikplank en strandje.
Foto: Rien de Schipper

Wilde bijen

ETJE HENDRIKX

Waarom dit artikel?

Dit artikel heb ik geschreven op verzoek van de gemeente Eindhoven. Ze willen uitdrukkelijk meer aandacht voor de wilde bijen en alles wat daarmee samenhangt. Omdat wij, als IVN-ers regelmatig hierover in gesprek zijn met publiek, hebben ze onze hulp gevraagd. Hierbij dus wat achtergrondinformatie over wilde bijen in het algemeen. De meeste informatie komt van het Basisboek Wilde bijen van Pieter van Breugel.

Angeldragers

Bijen wespen en mieren behoren tot de angeldragers. In Nederland komen zo'n 850 soorten voor. Hieronder vallen 68 mierensoorten en 360 bijensoorten. De rest zijn wespen.

Veel angeldragers kennen broedzorg: ze treffen voorzieningen voor het nageslacht met een voedselvoorraad op een veilige plaats. Zodoende vergroten ze de overlevingskansen van het nageslacht. Bij een aantal soorten is een sociale hiërarchie ontstaan, waarbij de koningin het enige vrouwtje is dat zich voortplant en de werksters zich bezighouden met de broedzorg. Mieren sommige wespen, honingbijen en hommels leven sociaal.

Alle andere bijen leven solitair. In dit artikel gaat het alleen over bijen.

Wat hebben bijen nodig?

Het leven van bijen speelt zich hoofdzakelijk af op bloemen ofwel drachtplanten. In het gebied waar de bij leeft moet voldoende voedsel zijn voor het grootbrengen van de larven en het in leven blijven van de volwassen dieren gedurende deze periode. Drachtplanten leveren het benodigde stuifmeel en nectar. Sommige soorten zijn erg kieskeurig en kiezen stuifmeel van enkele soorten bloemen. Anderen zoals de honigbij zijn minder kieskeurig en zijn daarmee grote concurrenten voor de andere bijensoorten. Verder moeten er plaatsen zijn waar de nestjes gemaakt kunnen worden. Hommels gebruiken bv oude muizen nesten of andere holletjes. Soorten die nestjes in de grond maken hebben een voorkeur voor humusarme grond in de zon. Weer andere soorten maken gebruik van holle buisjes bv kevergangen in hout of holle stengels.

Tenslotte moet het weer meewerken. Bijen zijn mooiweer vliegers en drachtplanten hebben ook zo hun eisen ten aanzien van vocht, voeding en zon. Klimaatverandering heeft dus invloed op het leven van bijen.

Sociale bijen

De honingbij is de meest bekende sociale bij. Ze worden meest gehouden door imkers voor de honingproductie. Onze inheemse sociale bijen zijn de hommels. Er bestaan ook koekoekshommels, die de werksters van andere soorten gebruiken om hun larven te verzorgen en te voeden.

Solitaire bijen

Alle andere soorten bijen noemen we solitaire bijen, ruim 300 soorten in Nederland. Elke soort stelt haar eigen eisen aan de biotoop. Elk vrouwtje zorgt voor haar eigen nestje waarin ze van stuifmeel en nectar gemaakt 'bijenbroodje' legt voor de larven. Soms lijkt het of ze in een groep leven; ze hebben dan een gezamenlijke 'voordeur'. Ondergronds zijn de diverse persoonlijke cellen.

Als de omstandigheden erg gunstig zijn, vind je een bijenkolonie. Heel veel bijtjes maken dan vlakbij elkaar een holletje(zandbijen). Er is geen samenwerking als het gaat om de broedzorg.

Gedurende het jaar komen allerlei soorten voor. Sommige heel vroeg in het voorjaar, andere in de zomer of ver in het najaar. In de periode dat de voorkeurlplanten bloeien, vliegen ook de bijen.

In tegenstelling tot de sociale bijen, waar de mannetjes in de minderheid zijn, is de verhouding mannetjes en vrouwtjes ongeveer 1:1.

Kleine roetbij maakt soms met meerdere vrouwtjes één nest in kale zandgrond. Foto: Wil Janssen

Verzamelvluchten

Vrouwtjes houden verzamelvluchten om stuifmeel en nectar te verzamelen.

De afstand waarbinnen gefoerageerd wordt hangt af van de grootte van de bij. Kleine bijen hebben een actieradius van ongeveer 100 meter. Grotere soorten kunnen wel enkele kilometers vliegen.

Stuifmeel blijft makkelijk aan de bij hangen. Daar hebben ze natuurlijk veel baat bij. Planten hebben er zelf ook veel aan om het stuifmeel mee te geven aan bijen, zodat het snel verspreid wordt over andere bloemen van dezelfde soort. Allerlei aanpassingen aan zowel bloemen als aan de bijen komen voor.

Bijen hebben vaak verzamelharen. Het stuifmeel dat op het hele lichaam komt, wordt verzameld tussen de langere verzamelharen. Dat doet de bij actief. Als deze verzamelplekken vol zijn, is het tijd om terug te keren naar 'huis'.

Er zijn drie manieren om het stuifmeel te verzamelen:

Pootverzamelaars hebben lange kromme vertakte haren aan de achterpoten. De meeste van deze soorten maken nesten onder de grond. Voorbeeld is de honingbij.

Buikverzamelaars verzamelen het stuifmeel onder aan hun buik. Dit zijn soorten die bovengronds nestgelegenheid zoeken bijv. in insectenhôtels

Pluimvoetbij Foto: Riekje van de Ven

Kropverzamelaars verzamelen het stuifmeel niet op het lichaam maar eten het op, om het vervolgens in de kraamkamer uit te braken. Een voorbeeld is de maskerbij.

Waarom is een insectenhotel succesvol?

70 % van alle solitaire bijen leeft veilig in de grond, in bestaande holletjes of in zelf gegraven holletjes. De resterende 30% zoekt bovengronds naar nestgelegenheid in de vorm van lineaire structuren die planten en andere dieren achterlaten. Kevergangen in dood hout, holle stengel, zelfs slakkenhuisjes. In zón lineair nest maakt het bijtje kamertjes of cellen. Het bouw materiaal is soortafhankelijk: leem, zand, hars gekauwd blad, houtdeeltjes, bladschijfjes. Dergelijke gangetjes zijn niet meer zoveel te vinden in de bebouwde omgeving. Alles wordt netjes opgeruimd. Daarom zijn insectenhôtels succesvol.

Bijenbroodje

Voor alle soorten geldt dat dat in elk celletje een bijenbroodje wordt gelegd. Dit is de hoeveelheid stuifmeel met een beetje nectar vermengd dat precies genoeg is voor één larfje om tot wasdom te komen. Als het broodje klaar is en in de cel is gelegd, legt de bijenmoeder er één eitje op en sluit dan het celletje af. Na een paar dagen komt het eitje uit en het larfje gaat eten. Er is precies genoeg voedsel in het bijenbroodje om alle larvale stadia van het larfje van voedsel te voorzien.

Dan kunnen er drie dingen gebeuren:

De larve gaat in winterrust, waarna het verpopt.

De larve verpopt en wacht als pop op het voorjaar

De larve verpopt. De pop komt uit en de jonge bij wacht in de cel de lente af,

Uit het nest komen

Bij nesten in de bodem kunnen de larven zichzelf een gang naar buiten bijten door het zand. Ze hoeven niet op elkaar te wachten.

Bij nesten in een buisvormige constructie komt het laatste gelegde eitje het eerste uit, en het eerst gelegde eitje komt het laatste uit. Ze moeten op elkaar wachten, omdat er maar één uitgang is. De eersten zijn de mannetjes. Zij

kunnen dan al de omgeving verkennen en zitten klaar als de vrouwtjes uit komen. De laatste, zijn altijd vrouwtjes. Ze zitten het diepst en het veiligst. Tenslotte zijn er meer vrouwtjes nodig om het voortbestaan van de soort te waarborgen, dan mannetjes.

Bij de meeste soorten duurt deze hele cyclus één jaar: dus één generatie per jaar. Er zijn soorten die twee generaties per jaar hebben. In dit laatste geval foerageren de beide generaties op totaal andere planten.

Steken

Het vermogen om te steken hebben eigenlijk alle bijen. Echter niet alle soorten hebben baat bij steken. Sociale bijen en hommels moeten natuurlijk hun volk verdedigen. Tijdens hun verzamelvluchten zullen ze nooit zomaar steken. Anders wordt het als ze klem komen te zitten. Solitaire bijen kunnen wel steken met een gladde angel, en sommige soorten doen dat ook als je ze vastpakt. Een klein prikje, met weinig nare gevolgen. Solitaire bijtjes zijn allemaal koninginnetjes, die voor zichzelf moeten zorgen. Ze vertonen dus vooral vluchtgedrag als ze een situatie willen ontwijken. Dus als je afstand bewaard tot de ingang van het nest, is de kans op een steek in alle gevallen nihil.

Bestuivers

Bestuiven van bloemen is geen doel van bloem bezoeken-de bijen. Het is een bijkomstigheid.

Voor veel planten is het echter wel essentieel dat insecten van bloem naar bloem vliegen om zodoende kruisbestuiving te bevorderen. Bloemen hebben dus voorzieningen voor insecten zoals bijen, zodat het stuifmeel automatisch op het insect komt.

Geur en kleur speelt een belangrijke rol bij het aantrekkelijk maken van de bloem voor de bij. Met speciale honingmerken kan het insect makkelijk naar de nectar geleid worden. Geur speelt daar ook een rol in.

Sommige bijensoorten zoeken speciale bloemen: dan past hun tonglengte precies bij de bloem. Ook de bloeitijd en de vliegtijd van insecten zijn in nauw evenwicht met elkaar.

Honingbijen en hommels vliegen het hele jaar en zijn weinig kieskeurig over de bloemen die ze bezoeken. Ze zijn echter slechte bestuivers, omdat ze het stuifmeel aan elkaar plakken met nectar. Het laat dus niet zo makkelijk los op de volgende bloem. Solitaire bijen vervoeren het stuifmeel droog, zodat ze het makkelijker knoeien op andere bloemen. Echter door het grote aantal en de lange vliegtijd van honingbijen is hun bijdrage aan bestuiving toch aanzienlijk.

Solitaire bijen vliegen ongeveer 6 weken per jaar. De soorten zijn verspreid over het seizoen. Als ze in die zes weken toevallig geen drachtplanten vinden, komen er geen nakomelingen. Biodiversiteit van onze graslanden, bermen en groenvoorzieningen zijn dus van het grootste belang voor het voortbestaan van onze solitaire bijen.

Bijen en de mens

De mens heeft veel ruimte nodig in het landschap en neemt dat ook. Voor woningbouw, wegenbouw, landbouw. Het heeft een enorme impact op het leven van bijen. Bijen

Gouden kegelbij, een koekoeksbij die haar larven laat verzorgen door behangersbijtjes in insectenhôtels. Foto: Wil Janssen

leven van oudsher in veel diverse biotopen. Een biotoop is een specifiek leefomgeving waar bepaalde planten en dieren leven. Maar de mens maakt alles uniform. Daardoor verdwijnen in een snel tempo de biotopen voor bijen. Er is gelukkig veel aandacht voor om in elk geval bermen, sloot- en rivieroever, akkerranden zodanig in te richten dat er plaats is voor veel soorten bloemen. Echter wordt vaak eenzelfde mengsel gebruikt. Dat maakt het dan weer erg uniform. Omdat in het agrarische gebied de geschikte biotopen voor de verschillende bijensoorten ontbreken, worden de stedelijke gebieden belangrijker. Immers mensen hebben vaak veel aandacht voor hun eigen tuin. Het zou mooi zijn als in tuincentra ook planten aangeboden worden, die lijken op de wilde varianten en niet versneld in bloei zijn gedwongen. Meer geschikte bloemen is de oplossing voor het teruglopen van het aantal bijensoorten.

Hoe kunnen we bijen helpen?

Bestrating maakt het moeilijk voor soorten die in de bodem leven om te nestelen: dat is dus wel 70% van de bijensoorten. Als er toegankelijke voegen in de bestrating zitten, hebben de bijen wel toegang tot de grond. Insectenhôtels zijn welkom voor ongeveer 20 % van de bijensoorten. Met name gladde, doodlopende gangetjes van 2 – 10 mm die dwars op het hout zijn geboord blijven het langst effectief. Veel insectenhôtels, die te koop zijn, zijn niet zo geschikt.

Een rommelige tuin, waar insecten zelf hun weg kunnen vinden, wordt meer gewaardeerd dan een helemaal opgeruimde tuin.

Wat kan de gemeente doen?

Onder andere de Vlinderstichting houdt zich uitdrukkelijk bezig met ecologisch bermbeheer. Zij gaan ervanuit dat in de bodem voldoende zaden zitten om een gevarieerde vegetatie te krijgen, als je de natuur zijn gang wilt laten gaan. Dure mengsels inzaaien zijn dus eigenlijk helemaal niet nodig. Als je in staat bent een gebied met rust te laten, eventueel één keer per jaar maaien en dan ook afvoeren, dan verarm je vanzelf de grond. Dan krijgen niet alleen de snelle groeiers (die tegen een rijke bodem kunnen) een kans, maar ook alle andere planten, waarvan de zaden in de grond zitten. Maar dat vergt veel geduld en het resultaat laat dus even op zich wachten.

André Rutjens

André Rutjens is 11 februari overleden in de leeftijd van 99 jaar. Hij was een van onze ereleden. Hij stond aan de wieg van IVN Eindhoven in 1960. Gezien zijn hoge leeftijd zijn er niet veel mensen meer in de vereniging die hem echt gekend hebben. Leonhard Schrofer (de laatste voorzitter van IVN Eindhoven) over André: 'Hij was een rustige man en kon de gemoederen, die soms wat hoog opliepen, altijd rustig het hoofd bieden. André was uiterst beminnelijk en rustig en een geweldige natuurgids. We wensen zijn familie veel sterkte.

Bestuur IVN Veldhoven Eindhoven Vessem

Tweede kans voor uw tuinplant

Om hergebruik van tuinplanten te stimuleren kunnen Veldhovenaren in april en mei tuinplanten die ze niet meer willen hebben inleveren bij de Jonge Stek. Deze planten worden later weer verkocht.

Inleveren tuinplanten

De tuinplanten kan men inleveren op de zaterdagen 11, 18 en 25 april en op 9, 16 en 23 mei steeds tussen 10.30 en 11.30 uur. Voorwaarde is wel dat de planten gezond zijn, geen ziektes dragen en nog een redelijk grote wortelkluut hebben. De planten worden tot de verkoop opgepot van hun naam voorzien en verzorgd.

Groenmarkt op 3 mei

De verkoop op zondag 3 mei is gecombineerd met een Groenmarkt. Die wordt dan gehouden van 11 tot 15 uur. Doel is tips over vergroening en informatie over groen te geven. Volkstuinvereniging de Vooraard, de Bijenberkt, Groei en Bloei, VELT en een tuincoach zijn onder meer aanwezig.

De tweede verkoopdag van de tuinplanten is op zaterdag 30 mei.

Adres; de Jonge Stek
Ingang aan de Sitterlaan in Veldhoven tegenover huisnr. 22

Maddy Boekema

Gemeenteraadsverkiezingen

Komende maand mogen we weer. We kunnen weer kiezen. Ik hoop dat je nog energie hebt om te gaan en de verkiezingen serieus te nemen. Waarom gaan? Is een gemeente belangrijk? Als oud ambtenaar weet ik welke grote invloed een overheid en dus een gemeente kan hebben.

In Eindhoven bijvoorbeeld heeft de huidige (niet rechtse) gemeenteraad gekozen voor het aankopen en inrichten van de Wielewaal. Bedoeld voor de inwoners en bedoeld voor het versterken van natuurwaarden binnen de gemeente. Een gemeenteraad van andere samenstelling zou een andere keuze maken en bijvoorbeeld kiezen voor woningbouw en intensieve recreatie op het landgoed de Wielewaal. Woningbouw is ook belangrijk. Ja, zeker, maar daar hoeft je geen natuur en recreatiegebied voor op te offeren, daar zijn veel andere oplossingen voor. De Eindhovense groene lobben zorgen voor een aantrekkelijke stad: de Wielewaal en het Philips de Jongh-park in het noorden, de Genneperparken in het zuiden en in het oosten Eckart. De gemeente zorgt bijvoorbeeld voor veel bomen in de stad om de hitte in de zomer te dempen.

In Veldhoven houdt de gemeenteraad tot nu toe de grens van de A67 als harde grens aan: bedrijven ten noorden en natuur en beken ten zuiden. Denk aan de recente inrichting van de Run, een keuze van de raad. Denk aan de Vlasroot.

In Vessem, als deel van Eersel, worden ook groene keuzes gemaakt, bijvoorbeeld langs de Gender, laat dit zo blijven.

Dus ga stemmen en neem groen, blauw (water) en klimaat mee in je overweging. De economische krachten zijn er altijd, we kunnen tegenwicht geven in de gemeenteraden voor een gezond evenwicht en het beschermen van zachte belangen.

Heine van Maar

Heine geeft instructies Foto: Vader van Brent

Kappen met ouders

JOOST VULLINGS

Op zaterdag 23 januari is het een half bewolkte maar droge ochtend als we de leden van het Jeugd IVN treffen op de parkeerplaats bij het Grote Vlasroot. Voor de activiteit van vandaag hebben we ze gevraagd om – bij wijze van hoge uitzondering! – één ouder per kind mee te nemen; we gaan namelijk bomen omzagen! We steken de weg over en gaan naar het stuk bos dat de gemeente Veldhoven aan het IVN heeft toegewezen. Nadat Heine uitgebreid heeft uitgelegd hoe je veilig een boom omzaagt delen we de zagen uit en gaan de kinderen met hun ouders het bos in.

Waarom?

Een van de Jeugd IVN'ers maakt zich toch wel een beetje zorgen, en vraagt aan Heine waarom we levende bomen om gaan zagen? Hooft dat wel bij het Jeugd IVN? Uitstekende vragen voor een natuurliefhebber, maar Heine kon ze natuurlijk prima beantwoorden. De bomen zijn hier zo'n 30 jaar geleden allemaal tegelijk geplant en zijn dus even oud. Ze beconcurreren elkaar om zoveel mogelijk licht en voedsel te krijgen. Daar horen winnaars en verliezers bij en het is dan aan de mens – in dit geval die van het Jeugd IVN – om de overblijvende bomen wat meer ruimte te geven zodat ze tot grote bomen uit kunnen groeien.

Onverdroten gaat iedereen gaan de gang De naaldbomen moesten blijven staan, maar veel beuken en zwarte elzen gingen tegen de grond. Eerst een inkeping aan de kant waar je inschat dat de boom heen gaat vallen, dan van de andere kant de zaag erin. Het ritme van de boom volgend, zodat de zaag het werk doet en het je zelf nauwelijks kracht kost.

Raaf

Als de zaagduo's verspreid in het bos bezig zijn met hun laatste boom, hoort de leiding van het Jeugd IVN (Heine en ondergetekende) plots een onverwacht maar bekend geluid: het diepe, rauwe, bijna gorgelende 'kroa kroa', de roep van de raaf! We kijken richting het geluid, door het bos heen en daar zien we ze; twee raven, hoogstwaarschijnlijk een paartje, die al snel uit het zicht zijn gevlogen. Zo dicht bij huis hadden we deze magnifieke vogels nog niet eerder gezien! Helaas gaat het aan de jeugdige zagers en hun ouders voorbij en kunnen we ze niet op tijd waarschuwen. Misschien binnenkort toch maar eens echt vogels gaan kijken bij een volgende activiteit van het Jeugd IVN...

Dommel Foto: Jannie Landa

Foto: Jannie Landa

Het plezier van bomen lezen

JANNIE LANDA

Onlangs heb ik geluisterd naar een voorgelezen boek via Spotify. Het boek heet: **Hoe lees je een boom, ontrafel alle patronen en aanwijzingen van wortel tot kruin**. Het is geschreven door Tristan Gooley.

Omdat ik het graag nog eens terug wilde lezen heb ik het boek aangeschaft. Ik kan het iedereen die van lezen houdt van harte aanbevelen. Voor mij ging er een wereld open en sindsdien zie ik bomen om me heen met een nieuwe blik.

De invloed van de genen, de omgeving en de tijd op bomen komen in verrassende hele praktische kijktips voorbij. Het gaat niet zozeer over alle verschillende soorten bomen die er zijn, maar over de zichtbare invloeden die er zoal zijn op de stam, de takken, de bladeren. Waarom staat die boom scheef en die ernaast niet? Waarom zoveel waterloten? Hoe komen die 'beschadigingen' op de bast? Wat is de invloed van de zon en de wind? Waarom is die boom gevorkt? Waarom zijn de takken van de ene boom zo warrig en die van de andere recht. Waarom is een boom aan de zuidzijde anders dan aan de noordzijde? Hoe weet een boom dat hij blad moet maken? Geen boom is hetzelfde en daarvoor zijn veel verklaringen te vinden. Je kan met deze informatie eenvoudig beginnen met het beter bekijken van een boom in je tuin of straat. Nu de blaadjes aan de bomen verschijnen en je daarom waarschijnlijk reikhalzend naar de uitlopers van de boom zal kijken, is het verrassend om de boom eens in zijn volle

omvang te bewonderen. Je hoeft niet perse naar een cursus te gaan om je kennis over de natuur te vergroten. Uiteindelijk gaat er om dat je naar natuurverschijnselen zoals bomen kijkt en je verwondert. Dit boek kan je daarbij zeker helpen.

Boomwond Foto: Jannie Landa